

FORRÁSOK

XXIII. évfolyam 2. szám, 2019. Február

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXIII. évfolyam 2. szám, 2019. Február

ÉLÉNKÜL AZ
IDEGENFORGALOM

3.

AZ RMDSZ
XIV. KONGRESSZUSÁRÓL

4.

SZÉKELY TUDÓSOK,
HÍRESSÉGEK

8.

A FARSANGI HÓÜNNEPÉLYRŐL

fotó: Biró Richárd

Újabb rendezvény örvendeztetett meg borszékiakat és turistákat egyaránt február 23-án, szombaton. A Borszéki síegylet, a Borszéki Ifjúsági Fórum, a Városfejlesztő cég és a Papa la Sanyi egyesült erővel, nemcsak a Önkormányzat, de a Riki Villa, a Korona, Kerek és Fitness Panziók támogatását is élvezve szervezte meg a sok éves hagyományra visszatekintő Hóünnepélyt, amelyet most, a farsangi időszakra való tekintettel Farsangi Hóünnepélynek kereszteltek el.

Noha az eseményről nem vertek országot rengető nagy hírt, a részvétel mégis elegendőnek bizonyult egy már-már meg-hitt, szinte családias hangulat kialakulásához a sípálya tövében. Forralt bor mellett

melegedhettek a felnőttek, forró csokit és édességet szopogathattak a gyermekek, még a „csupáncsak” bábáskodóknak is jutott egy-egy kupica Jägermeister. A gyomor-, kéz- és szívmengető nedűk bizonyára kapóra jöttek, hiszen foga volt a napnak és pirospozsgásra csipkedte az orcákat a hideg szél.

A síegylet oszlopos tagjai szervezték meg és bonyolították le az elmaradhatatlan műlesikló versenyt, amelyre mintegy negyvenen neveztek be. A Reménység sípályának kapukkal tűzdelt felében a már megszokott rend, azaz korosztály szerinti kategóriákra felosztva mérték össze technikájukat kicsik és nagyok.

A kora délutáni órákban a gyergyó-

Hóharmónia

Hó hull hóra, halihóra
Hatórai harangszóra
Hóval horgolt hócsipkére,
Hókucsmára, háztetőre.

Holló, harkály hajlékára
Hétvezérnek hét hátára
Hétforrás hűvös habjára
Híres hantok hónaljára.

Haszontalan hétalvóra
Hat henyélő hóhányóra,
Hajmeresztő hírhozóra,
Habos, hóka hátaslóra.

Hajló holdfény hintájára
Hársfa hancsa hóhalmára
Háborgó, hús hóhullámra,
Hókirályok hatalmára.

Ungureanu Katalin

szentmiklósi Figura színház néhány tagja tartott kézműves foglalkozást gyerekeknek. Az ügyeskező érdeklődők elkészíthették saját kis fakanál-bábjukat, amelyet azután haza is vihettek.

A Reménység síközpont vendéglőjében tartott buli jelentette a késői órák csúcspontját. A fény- és hangtechnika, valamint a DJ Stefi által válogatott slágerek felidéztek azt a diszkó-hangulatot, ami minden bizonnyal hiánycikknek számít a borszéki fiatalok életében. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a pirkadatig tartó dínomdánom - fittyet hányt a bugizó társaság a hajnali csípős hidegben való hazautra.

Az ő nevükben is köszönöm a rendezvényt.

Fazakas Emese

EGYELŐRE NINCS OK AZ OPTIMIZMUSRA!

Február 17-20 között tartották a Szatmár megyei Avasfelsőfaluban (Negrești-Oaș) a Romániai Városok Szövetségének (AOR) vezetőtanácsi találkozóját.

Az eseményen a hazai kis és közepes városok több mint 30 polgármestere volt jelen, illetve több kormányzati képviselő, miniszterek, államtitkárok.

Mik József polgármester, az egyesület titkára szerint az előjárók többsége továbbra is borúlátó a költségvetéssel kapcsolatban.

„Igaz, hogy a sarokszámok nem ismertek még, ám az előzetes információk most sem adnak okot derűlátásra. A települések többsége kevesebb pénzből fog gazdálkodni, mint tavaly” – nyomatékosított az előjáró. Hozzátette, a tanácskozás során a települések vezetői az idei beruházási elképzeléseikről is beszámoltak, illetve a kormány által tervezett, turisztikai fejlesztésre fordítható minimis támogatási rendszerről is tájékozódhattak.

Rédai Botond

fotó: facebook.com/primariaborsec

ÉRTESÍTÉS

Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy átadhattam Ballai Erzsébet kollégámnak a Pedagógus Szolgálati Emlékérmét.

A Pedagógus Szolgálati Emlékérem az Emberi Erőforrások Minisztériuma által adományozott szakmai elismerés. Azoknak a oktatóknak adományozzák, akik legalább 25 éven keresztül a gyermekek oktatása-nevelése érdekében tevékenykedtek, és kiemelkedő munkát végeztek. A kitüntetett az adományozást igazoló okiratot és érmet kap. Az érem Fritz Mihály szobrászművész munkája.

Ballai tanárnő a Babes-Bolyai Tudo-

mányegyetem, Filológia karán szerzett orosz-magyar nyelv és irodalom tanári képesítést. Egy ideig az iskola vezetői tisztségét is betöltötte.

Munkájában mindig igényes és megbízható volt. Soha nem hátrált meg a feladatoktól, legyen az tanítás, tanulás, közösségi munka vagy bármi más. Mindig segítően fordult munkatársai felé és empátikus magatartást tanúsított a gyermekekkel és családjaikkal is.

Köszönjük az évtizedeken átívelő pedagógusi munkáját.

Gratulálunk a megérdemelt kitüntetéshez!

Kovács Júlia

TÁJÉKOZTATÓ A FEBRUÁRI TANÁCSÜLÉSRŐL

Február 26-án került sor a februári tanácsülésre, ahol 12 napirendi pont szerepelt.

A 10-es határozat jóváhagyta Mik József polgármester vezette küldöttség kiutazását Bonyhád testvérvárosba.

A 11-es határozat nevesítette Mosneag Ilonát mint a következő három hónap ülésvezető elnökét.

A 12-es határozat elfogadta a jogi képviselő szerződéskötését.

A 13-as határozat jóváhagyta a 2020-as évre esedékes helyi adók és illetékek emelését arányosan az inflációs rátával (4,63%).

A 14-es határozat elfogadta a Városfejlesztési cég 2018-as év pénzügyi zárását.

A 15-ös határozat elfogadta a Városfejlesztési cég 2019-es év költségvetés tervezetét.

A 16-os határozat elfogadta annak a speciális bizottságnak az összetételét, amely a családi erőszak megfékezését hivatott megelőzni.

A 17-es határozat a Fluei Szent Miklós gyermekotthon gyerekeinek megsegítésére vonatkozó feltételrendszert véglegesítette.

A 18-as határozat összefoglalja a minimálbérből élőknek járó segélyigénylők teendőit.

A 19-es határozat rögzíti a szociális bizottság teendőit.

A 20-as határozat elfogadta a város 2018. december 31-i pénzügyi zárását.

A testület meghallgatta az új sportegylet vezetőinek abbéli óhaját, hogy a város anyagilag támogassa az egyesületet. Ígéretet kaptak, hogy a kért támogatást megkapják.

Farkas Aladár

ÉLÉNKÜL AZ IDEGENFORGALOM

Örvendetes dolog, hogy fürdővárosunk idegenforgalma évről évre nő. Ezt tapasztalják elsősorban a szállásadók, a közétkeztetés működtetői, a turisztikai iroda alkalmazottai, sőt maga a lakosság is. Ez köszönhető az egyre jobb infrastruktúrának, amivel városunk rendelkezik, valamint a vendéglátók odafigyelésének. A panziótulajdonosok túl a szállásadáson, esetleg az étkeztetésen, próbálnak megkapó programokat szervezni vendégeiknek, hogy azok jól érezzék magukat. Sok esetben szinte családtagként kezelik őket. És ez így van jól. Egy bensőséges kapcsolat biztosíték arra, hogy a vendég elégedetten távozik, és visszavágyik ugyanoda. A vendégek elégedettek a város, a parkok, a sétányok tisztaságával, a szívélyes fogadtatással.

Belelapozva a Múzeum vendégekönyvébe, megállapíthatom, hogy a legtöbb vendég romániai. Ez természetes is. Vezető helyen vannak a megyénkbeli érkező turisták. Őket követik a moldvai vendégek: Jászvásár, Bákó, Botosani, Neamț megyéből. A sor folytatódik az aradi, kolozsvári, bukaresti és Maros megyei

vendégekkel. A külföldiek közül a magyarországiak vezetnek. Budapest az élvonalas, de vendégek érkeztek testvérvárosainkból: Bácsalmásról és Pilisvörösvárról, illetve Bajáról, Debrecenből, Dunakesziből és Sashegyről. Cseh- és izraeli vendégek is meglátogatták a helytörténeti kiállításunkat.

Külön említeném a Moldáv Köztársaságból érkező vendégeket. Ők ugyan nem látogatják a múzeumot, de Borszék látóvalait annál inkább. Egyre több szervezett csoport, főleg tanulók látogatnak ide. Sajnos a legtöbbjük Durăuban száll meg, és onnan jönnek egy félnapos borszéki látogatásra. Jó volna a szállással idecsalogtatni őket.

Köszönet a Riki, a Bella, a Sport, a Korona, és a Fitness panzióknak, akik rendszeresen küldik vendégeiket a Múzeumba. Elnézést, ha valakit kifelejtettem.

Reméljük az idei év még mozgalmasabb lesz, még több vendégnek örvendhetünk.

Farkas Aladár

ÓRIÁSHÓEMBER

Az óriáshóemberről kérdeztem régi osztálytársamat, Virginás Győzöt, az ötletgazdát.

Az ötlet egy délutáni baráti beszélgetés során született- meséli Samu-, Cilián Alex-el.

Az volt a cél, hogy valami bulit, újdonságot hozzunk létre, ami egyrészt kímélti az embereket, másrészt jó szórakozás lesz, meg a turistáknak is látványosság. Ez

még a havazások előtt történt, s amíg vártuk a havat, arra gondoltunk, hogy ha már hóember, legyen óriási. Létrehoztam egy Facebook-eseményt, amit kedvezően fogadtak és támogattak az emberek. Amikor a tettek mezejére kellett lépni, sok fiatal jött, de még többen lemorzsolódtak. Lényegében a hóemberen sokan dolgoztunk, de sosem egyszerre, a vége felé, nagyjából egy hónapig, már csak ketten vagy hárman. Arra számítottunk, hogy szilveszterig befejezzük, sajnos ez a munkaerőhiány miatt nem valósult meg. A legutolsó fázisban a polgármesteri hivataltól és tűzoltóktól is kaptunk segítséget. Nagyon rossz viszonyok voltak, mivel a fagyos havat kézzel kellett csákanózzuk és lapátoljuk, nem lehetett feltenni a géppel. A tanács nemcsak munkaerőt adott, hanem segítette a helyszíne

reket hordani, úgyszintén a Romaqua. Jelenleg az európai óriáshóember-rekord 10 méter, ezt szerettük volna megdönteni. Úgy érzem sikerült, ugyanis a magassága hozzávetőlegesen 11 méter, a szélessége viszont 10 méter. A magasságából két métert vesztettünk a meleg, és az eső miatt.

Végül is áll a hóember. Az utolsó havazás a piszkosfehér köpenyét hófehérre szórta, a használt autógumi-sapka védi a fejét, a karjai mintha arra bízgatnának: csak indulj el Borszára, jobbra vagy balra, szép utad lesz! Fenségesen, szilárdan áll a talpán (a havon)...az olvadásig, amikor a tavaszi napsugarak majd szépen, lassan lefogasztják, mind kisebbre olvasztják majd. De addig is mutatja, ha valamit nagyon akarunk és össze is fogunk a cél érdekében, meg tudjuk csinálni. Mindössze erről van szó...

Móga Renáta
fotó: Virginás Győző

JÉGEN KEZDŐDÖTT A 2019-ES ÉV

Alig egy hónap telt el a 2019-es évből, de a Borszéki Ifjúsági Fórum már tevékenykedik. Legelső tervük, hogy a borszéki Tűzoltóság segítségével (ők építették a pályát) újra megnyissák a Tündérkert Óvoda mögötti focipályát.

A megnyitóra január 24-én került sor; már az első órákban több fiatal és felnőtt is megfordult a jégen. Aki korcsolya nélkül érkezett, annak kölcsönzési lehetőséget kínált a szervezet. Hogy még hangulatosabb legyen ez az esemény, a Samu Sound biztosította a zenét, a Maroplast Srl. közreműködésével forró

italokkal is meglepték az érdeklődőket, amit a Borszéki Ifjúsági Fórum ezúttal is szeretne megköszönni. Fontos segítséget jelentett a polgármesteri hivatal támogatása, hiszen nélkülük az ötlet csak ötlet maradt volna...

Veres Szabolcs, a Borszéki Ifjúsági Fórum elnökének elmondása szerint a korcsolyapálya a hőmérséklet ingadozása miatt nem éppen olyan sikeres, ahogy decemberben elképzelték. De reméli így is jól érezték magukat a látogatók.

BIF

AZ RMDSZ XIV. KONGRESSZUSÁRÓL

Az RMDSz február 22-23-án tartotta XIV. kongresszusát Kolozsváron, Erdély kulturális fővárosában. A magyar politikai közélet nagy eseményén közel 900 meghívott és küldött volt hivatalos. Négy himnusz (román-, magyar, székely- és az Európai Unió himnusza) meghallgatásával vette kezdetét a kongresszus. Az első nap hazai és külföldi politikai vezetők köszöntötték a kongresszust, illetve elhangzott a partnerszervezetek képviselőinek üdvözlője. Emil Boc Kolozsvár polgármestere is megtisztelte jelenlétével a kongresszust és köszöntő beszédet is mondott. A köszöntők sorából kiemelném Semjén Zsolt magyar miniszterelnök helyettes beszédét, aki elismeréssel beszélt a magyar kormány és az RMDSz „teljes bizalmi együttműködéséről”. Hangsúlyozta, hogy a magyar alkotmány értelmében felelőséggel tartoznak a magyarságért, beleértve a határokon kívül élő magyarokat is. A román államelnök üdvözlőjét Laurențiu Ștefan elnöki tanácsos tolmácsolta. Călin Popescu Tăriceanu, a Szenátus elnöke kiemelte az RMDSz tárgyilagosságát, a párbeszédkészséget. Tört magyarsággal köszöntötte a kongresszust. Ioan Barna, az U. S. R. elnöke szintén magyarul is köszöntötte a résztvevőket, akárcsak Raluca Turcan a Nemzeti Liberális Párt képviselőházi frakcióvezetője. A P.S.D. üzenetét Mihai Fifor az országos tanács elnöke továbbította. Dél Tirol kormányzó helyettese is megtisztelte jelenlétével a kongresszust, de hallhattuk az Európai Néppárt leendő elnökének, Manfred Weber videoüzenetét is. A sort folytathatnám, hiszen 28 hasonló köszöntő hangzott el.

Az ügyvezető elnökség díjazta a szervezetépítésben kiemelkedő teljesítményt elért személyeket. Öt személy kapott „Szíve helyén tulipán-díjat”.

A második nap kezdődött az érdemi munka. Kelemen Hunor, a Szövetség elnöke megtartotta beszámolóját. Kiemelte, hogy „az RMDSz erősebb lett” az eltelt időszakban. Ezt igazolják a választásokon elért eredmények, illetve a megkötött szövetség a Magyar Polgári Párttal. Nem rejtette véka alá, hogy kötöttek kompromisszumokat, támogatták a kormányzó pártot, nem lévén más alternatíva. Az ellenzéknek jelenleg nincs sem kormányfő jelöltje, sem programja. Nem vettek részt a kormány megbuktatására tett kísérletbe, és nem fogadták el a felajánlott kormányzási lehetőséget sem. „Igazi szövetségesünk az erdélyi magyarság” hangsúlyozta Kelemen Hunor. Elismeréssel beszélt a magyar kormány támogatásáról: Sapientia EMTE, bölcsőde, óvodafejlesztés (Borszéken is a magyar kormány támogatásával megújul az óvoda) és más, gazdasági jellegű támogatások. Hangsúlyozta, hogy „értékadó közösség vagyunk, nem veszélyforrás”. Kiemelte a csapatmunka fontosságát, hiszen csak így lehet eredményeket elérni.

A beszámolót követő hozzászólásokból kiemelném Markó Béla volt szövetségi elnök beszédét, aki felidézte a közel 30 éve alakult

RMDSz érdemeit, az eltel időszak buktatóit (fekete március, Funar-korszak, az önálló Bolyai Líceum kiharcolása, a római-katolikus líceum ügye, a MOGYE jelenlegi helyzete, megcsökkentett önbizalom, lejáratott és megfélemlített politikusok, stb.). Szót kapott az ügyvezető elnök, a frakcióvezetők, az SZKT elnöke, az Önkormányzatok Országos elnöke, megyei és területi elnökök. Az általános politikai vita után a jelenlévők elfogadták az elnök beszámolóját

Az RMDSz ismertette programmódosító javaslatát, és sor került a „Jövő Erdélyben” című vitairat bemutatására. A dokumentum leszögezi, hogy „pragmatikus transzilvanizmusra van szükség”. Olyan eszközöket kell előtérbe helyezni, amelyek eredményt hoznak, és olyan partnereket kell keresni – az erdélyi román politikusok között – akik hasonlóképpen látják a régió fejlődését. Növelni kell az erdélyi magyarság versenyképességét, mind Erdélyben, mind Romániában, mind Európában. Feladatunk az egyenlőtlenségek csökkentése, a magyar régiók gazdasági megerősítése, az oktatási hálózat hatékonyságának növelése, a minőségi képzés biztosítása. Egy olyan magyar társadalomra van szükség, amely „fejben erős, versenyképes, innovatív, alkotó és sikeres”. A kongresszus a fiatalokat bátorította, hogy vállaljanak aktív szerepet.

A kongresszus fontos momentumát a határozatok elfogadása. A Romániában élő magyar közösség nemzeti szimbólumairól szóló határozat értelmében szerves része vagyunk a magyar nemzetnek, ezért magunkénak tartjuk mind a piros, fehér, zöld zászló, mind a Kölcsey Ferenc Himnusz c. költeményét, amelyet Erkel Ferenc megzenésített. Nemzeti szimbólumnak tekintjük a magyar nemzet részét képező székelyek által használt székely zászlót, és Csanády György Székely himnusz című versét, melyet Mihalik Kálmán zenéjére alkalmazva énekelünk. Elvárjuk, hogy Románia és az Európai Unió szavatolja ezek szabad használatát. A kongresszus egyöntetűen elfogadta a szövetségi elnök beszámolóját.

Amíg a szavazás folyt a szövetségi elnök megválasztásáról, meghallgattunk egy vitát az Európai Parlamenti jelöltek részvételével: Sógor Csaba, Winkler Gyula, Hegedüs Csilla, Oltean Csongor és Vincze Lóránt. A rangsorolást az SZKT fogja elvégezni március elején. Mindenik bemutatkozott és elmondta a programbeszédét. Szoros küzdelemre lehet számítani.

A jelenlévők 728 szavazattal újraválasztották (megerősítették tisztségében) a már nyolc éve tisztségben lévő Kelemen Hunort. Az ünnepélyes, látványokban gazdag kongresszus mindkét nap maratonira sikeredett, szünet nélküli többórás előadások, panelbeszélgetések, hozzászólások sora által.

Reméljük, hogy egy eredményes vagy még eredményesebb időszak következik!

Farkas Aladár

EDELÉNYI TORNATEREM-AVATÓ

Magyarország északi részén, Miskolc mellett fekszik egy kisváros, Edelény. Iskolája 1975-ben épült, mely 2011-től a Miskolci Apostoli Exarchátus fenntartásába került Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola néven. Az intézmény az évek folyamán rengeteget fejlődött, bővült, korszerűsödött az egyház, az állam és az önkormányzat összefogása jóvoltából. Január 29-én avatta fel harmadik, gyógypedagógiai tornatermét és játszóterét, melyre hivatalos volt iskolánk küldöttsége is: Ferenczy József igazgató, Móga Attila rajztanár és jómagam.

(folytatás az 5. oldalon)

(folytatás az 4. oldalról)

Az avatóünnepség után alkalmunk nyílt betekinteni az iskola működésébe, helyiségeibe. A már említett három tornaterem mellett az intézmény még rendelkezik, többek között, egy uszodával, mászófallal, konditeremmel, tankonyhával, LEGO teremmel, három darab 3D-s nyomtatóval, amivel már ehető csokoládét is nyomtattak a diákok. Ezenfelül van néptáncoktatás, kimagasló eredményeket elérő zeneoktatás illetve egy műterem is működik, ahol a tanulók elsajátíthatják a hagyományos grafikai technikákat valamint tűzzománc- és kerámia égetésre is van lehetőség. Barta József István igazgatóval folytatott beszélgetésünkéből kiderült, hogy nem is olyan régen az iskola diákhiánnyal küszködött, melyre a megoldást a korszerűsítésben látta. Az intézményből így Magyarország egyik

legmodernebb iskolája vált. Dolgozói az elsajátított tudást szívesen adják tovább. Küldöttségünk nemcsak tapasztalattal, hanem értékes ajándékokkal tért haza. Az egyéves kapcsolat során iskolánk didaktikai készlete az edényi iskola jóvoltából a következőkkel bővült: egy Bee Bot robot méhecske, melynek segítségével a legkisebbek sajátíthatják el a programozás alapjait, egy LEGO WeDO2 csomag, melyből programozható robot szerelhető össze, valamint egy LEGO StoryStarter csomag, melyet irodalom-, történelem-, valamint idegennyelv-órákon használhatunk a tananyag mélyítése, színesebbé tétele érdekében. Köszönjük az értékes csomagokat, melyeket már a tanórák keretén belül is kipróbáltunk, a diákok nagy örömére.

Móga Renáta

KÁVÉILLATÚ TEREFERE

A múlt hónap Tarka-barka rovatának témakörét kibővítendő, a nemrégiben Borszékre költözött Ada Băciuc-Răscol baristával csevegtünk kávéról és egyebekről, hiszen ki más lenne alkalmasabb részleteiben ismertetni a szakmát és a végső produktumot, mint maga a szakember?

F.E.: Mivel is foglalkozik a kávé nagymestere, a barista?

A.B.-R.: Egy olyan személyről van szó, aki mindenekelőtt határtalanul lelkesedik a kávéért, a baktól a kész, csészében felszolgált italig. A szakma megköveteli a kávé előállítója iránt való tiszteletet, amelynek minden egyes csésze kávé elkészítésében meg kell nyilvánulnia – természetesen a bab nagy odafigyelést igénylő megpörkölését követően, amit egy, az egész folyamatban egyik kulcsszerepet játszó személy, a kávépörkölő mester végez. A barista szakma ugyanakkor magában foglalja a kávé elkészítésének művészetét is. Ezt iskolákban, tanfolyamokon lehet elsajátítani. Én két modult fejeztem be a hatból, de a tanulás igazából egy véget nem érő folyamat.

F.E.: Van a szakmában olyan részlet, amely kiváltképp kedves neked?

A.B.-R.: Azon kívül, hogy a kávé elkészítésébe testet-lelket beleadok, szeretem elmesélni a kuncsaftnak, hogy mi is rejtezik valójában az előtte gőzölgő csésze kávé mögött. Azt is jó látni, hogy egyre több és több embernek van igénye meginni egy minőségi szempontból kiemelkedő kávé, másmyet, mint a kereskedelmi forgalomban kaphatót, és ennek érdekében olyan kávéházakat látogat, amelyekben ún. speciality kávé (ezt az elnevezést azokra a kávékra használhatjuk, amelyek az SCAA (Specialty Coffee Association of America) komoly minőségi kiértékelésén keresztül mennek és a 100 pontos minősítési skálán legalább 80 pontot érnek) szolgálnak fel.

F.E.: Hogyan jellemeznéd a kávéfogyasztók szokásait? Van-e különbség a városon, illetve vidéken élők fogyasztási szokásai között?

A.B.-R.: Tudd meg, hogy alapjaiban nincsenek nagy különbségek. Én úgy látom, hogy az egyedüli eltérés az, hogy a városi embernek megadatik a lehetőség, hogy véletlenül belebotoljon egy

kávéházba, bemenjen és megigyon egy kávé, megszeresse azt és elkezdjen érdeklődni a speciality kávé iránt, amelyet, jegyezzük meg, nem ugyanolyan áron vesztegetnek, mint amihez a mi pénztárcánk szoktak. Faluhelyen nem igazán botlik bele az ember egy ilyen jellegű kávéházba, mert senki nem gondolt arra, hogy nyisson egyet. Különben az elkészítési szokások nagyjából ugyanazok: a zaccos forralt kávé, rövid és hosszú kávé – utóbbi kettő mondhatni romániai találmány, más országokban különbözik a nevük és az elkészítési módjuk is, tehát külön termékekről van szó.

F.E.: Otthonainkban tehát forralt, gőznyomásos (kotyogós), szűrős, esetleg presszógépes kávé készülünk... Van valami tanácsod arra nézve, hogy hogyan tudnánk a legjobbat kihozni otthon elkészített kávéinkból?

A.B.-R.: Mindegyik elkészítési módnak megvan a maga csínja-bínja, amelyet sajnos hosszú lenne részletezni itt. Egy arany tanács: a kávébabokat az elkészítése előtt kell megdarálni, különben nagyon sok, a babban található és az összetéveszthetetlen aromáért felelős illóolaj elveszik.

F.E.: Kell-e tudni valami fontosat a tejről, amellyel gyakran feltöltjük kávéinkat?

A.B.-R.: Legyen meleg. Én is számtalanszor hidegen töltöttem bele, de a kávé igazándiból melegen kell inni, és, hogy ne hirtelen hűtsük le, a tejnek melegnek kell lennie. Amikor a barista tejszínt készít, körülbelül 60°C-ra melegíti fel azt, a presszókávé pedig 90°C-os, mégis pillanatokkal az elkészítés után lehet fogyasztani.

F.E.: Azt szeretném még tudni, hogy melyik a Te kedvenc elkészítési módod, illetve van-e kedvenc termelőd?

A.B.-R.: A V60 japán csöpögtető kávéfőzőmet használom legszívesebben. Szeretem a kávé áttetszőségét, a benne fellelhető aromákat és magát az elkészítési rituálét is. A kávé cukor és tej nélkül iszom (kivétel, amikor késői órákban kávézom, ilyenkor tejet töltök bele). Van egy kézi darálóm, amit használok, a kávé pedig pörkölőktől vásárolok, akik zöldszen szerzik be a kávébabokat a kistermelőktől. Kedvencem az etióp kávé a maga citrusos, jázminos ízvilágával.

F.E.: Köszönöm a beszélgetést!

Fazakas Emese

TARKA-BARKA VILÁG

Kint avagy bent száradnak meg hamarabb a ruhák?

Ruhát mindenki aggatott fel száradni, tapasztalati úton tudjuk már, hogy mi a fenti kérdésre a válasz, de vizsgáljuk meg a kérdést a fizika szemszögéből is. Nos, a ruhaszárítás mikéntje az adott körülményektől függ, induljunk ki azonban abból az alapvető tényből, hogy akkor beszélünk egy tárgy száradásáról, amikor a víz elpárolog annak felszínéről és az ebből keletkező vízpára elvegyül a levegőben. Molekuláris szinten, egy tárgy nedvességének mértéke a vízmolekulák egymáshoz és a ruhához való laza kötöttségétől függ. Száradáskor az egyes vízmolekulák elszakadnak egymástól és légnemű halmazállapotban vegyülnek el a levegőben. A száradási időt tehát a nettó párolgási tempó határozza meg. Magyarán az történik, hogy a nagyobb energiával rendelkező vízmolekula fogja magát és maga után hagyva a többi, még mindig a ruhában rostokoló társát, elrugaszkodik a levegőbe pára formájában és tovaiáll.

Általában három tényező határozza meg a párolgási időt: a tárgyon levő víz hőmérséklete, a levegő páratartalma és a környező levegőmozgás intenzitása.

A száradó ruhák esetében a meleg levegő, illetve a fény az a két elem, mely felmelegíti a ruhákban tartalmazott vizet. Tehát meleg napsütésben hamarabb száradnak a ruhák, mint egy hideg napon, illetve gyorsabban száradnak világosban, mint sötétben. Továbbá,

egy száraz levegőjű szobában hamarabb következik be a száradás, mint nedves környezetben, hiszen a levegőben található vízmolekulák képesek lecsapódni a kitergett ruhákra, amiktől azok még nedvesebbekké válnak. Egy trópusi erdőben, ahol a levegő páratartalma igen nagy, a beltérben való szárítás mutatkozik sikeresebbnek. Mérsékelt égövön akár napról napra változhat a kinti páratartalom. Ha bent szárítunk ruhát, azzal is számolnunk kell, hogy egy kicsi és nem jól szellőző szobában a szárítással egyidőben a páratartalom is növekszik. Ha ilyenkor ablakot nyitunk, azzal felgyorsítjuk a folyamatot, feltéve, hogy kint épp nincs eső, ködös idő. Amikor a levegő mozdulatlan, az éppen elpárolgott vízmolekulák hajlamosak a száradó felszín közvetlen közelében maradni, illetve csak lassan keverednek el a levegőben. Ha azonban a levegő is mozog, például ha fúj a szél, huzatos helyen szárítunk vagy egy kisgyerek szaladgál körbe-körbe a szárító körül, a léghalmazállapotú vízmolekulák gyorsan eltávolodnak a száradó tárgytól és, ha a környező levegő páraszegény, a száradási folyamat felgyorsul.

Összegezve, a ruháink akkor száradnak a leggyorsabban, ha kint szárítjuk őket száraz, napos és szeles időben, a legrosszabb hely pedig, ahol szárítani érdemes, az egy nedves, hideg, sötét, légmozgás nélküli tér.

Fazakas Emese

Fakanál Dolmadakia - töltike görög módra (kitűnő böjtös étel)

Hozzávalók:

250 g szőlőlevél (frissen az igazi, de eltéve, konzervből is tökéletesen megfelel a célnak)
 4 vékony zöldhagyma, apróra metélve
 2 fehér hagyma, igen apróra vágva
 250 g rizs
 néhány szál petrezselyemzöld, apróra metélve
 néhány szál friss kapor, apróra metélve
 zöld mentalevél ízlés szerint, apróra metélve (kevesebbet tegyünk, mint a kaporból, petrezselyemből)
 200 ml olívaolaj
 250 ml forró víz
 másfél citrom leve
 só, bors

Ha friss szőlőlevéllel van dolgunk, vágjuk le a száracskákat és a leveleket dobjuk forrásban levő vízbe, majd kb. 2-3 perc elteltével vegyük ki és azonmód tegyük át egy jéghideg vízzel teli fazékba. Hagyjuk alaposan lecsöpögni, majd itassuk is le a vizet a levelekről.

Egy nagyobb serpenyőt hevítsünk fel, öntsük bele az olaj felét, ezen dinszteljük a fehér hagymát kb. 5 percig. Adjuk hozzá a zöldhagymát, kaporot, petrezselymet és mentát, állandó keverés mellett még kb. 4 percig dinszteljük, amíg a hagyma megpuhul. Tegyük bele a rizset, sózzuk meg és dinszteljük kb. 2 percig. Öntsük fel egy pohárnyi vízzel és főzzük tovább 10 percig, a kevergetést ki

nem feledve. Végül borsozzuk és tegyük félre, amíg teljesen ki nem hűl.

Egy fazék alján ágyazzunk meg a töltikéknek: helyezzünk 3 szakadtabb vagy lyukasabb szőlőlevelet egymásra. Tegyük egy szőlőlevelet egy lapos tányérra, esetleg egy lapitóra a fonájával felfele, a szárával a mi irányunkba. A levél méretének függvényében egy teáskanálnyi – egy evőkanálnyi töltelék helyezzünk a levél hozzánk közel eső felére, középre. Hajtsuk rá a levél alsó szélét, majd a két oldalát, végül göngyöljük fel a levelet teljes hosszában. A töltikéket szorosan tegyük egymás mellé a fazékba, több rétegben is. Amikor a fazékba került az összes, töltsük fel a forró vízzel, a citromlével és a maradék olívaolajjal, nyomtassuk le egy tányérral, hogy még véletlenül se mozduljanak el és bomoljanak ki a töltikék. Fedő alatt, közepes lángon főzzük fel, majd vegyük le a lángot kicsire, amíg a levél és a rizs teljesen meg nem puhulnak, kb. 45 percig.

A töltikéket nem találjuk forrón. Várjuk meg, amíg legalább szobahőmérsékletűre hűlnek, de hidegen még ízletesebbek. Tálalásnál még le lehet locsolni őket pár csepp olívaolajjal, illetve kínálni kell mellé citromot is, hogy aki meg akarja locsolni frissen facsart citromlével, megtehesse.

Megjegyzés: a lustábbak egyszerűen összekeverhetik a töltelék hozzávalóit és azonmód tölthetik is a leveleket, ilyenkor azonban vigyázni kell arra, hogy ne tekerjük túl szorosra, kell hagyni egy kis helyet a kidagadó rizsnek. Kapor, petrezselyem és zöldhagyma nélkül, csak mentával ízesítve is nagyon finom. Az olívaolaj az olívaolaj, ne helyettesítsük mással.

Fazakas Emese

DIGITÁLIS HÁZIREND

Szülőként a célunk, hogy a gyerekeink kezébe irányított adjunk az élethez. Megtanítjuk őket közlekedni, késsel-villával enni, sőt még tanulni is, a digitális világot azonban gyakran korlátok és a fokozatosság elve nélkül nyitjuk meg számukra. Némileg mentségünkre szól, hogy erre nincsenek mintáink, erről nem tudjuk megkérdezni a szüleinket, hiszen mi magunk is a digitális fejlődéssel együtt nőttünk fel. Folyamatosan vált az életünk részévé, beletanultunk. A gyerekeink viszont kész világot kapnak korlátlan internet eléréssel, videojátékokkal és közösségi médiával és mi ettől zavarban vagyunk. Hogyan lehet ezt szabályozni? Mi számít még „normálisnak” és hol csúszik ki a kezünkől az irányítás?

Furcsa helyzet, hogy a gyerekek sokszor jobban értenek a 21. századi technológiákhoz, mint a szüleik. Régen egyértelmű volt, hogy a szülő többet tudott (az életről, a számtanról, a fontossági sorrendről), így ő mutatott irányokat, jelölt ki határokat. A digitális világban azonban nincs ilyen tudása, így ilyen hatalma sincs. (És nem csak a szülőknél, hanem úgy általában a felnőttek vesztik tekintélyüket a tudáshiány miatt.) Mégsem nyithatjuk ki a gyerekeink számára a digitális világot korlátok és szabályok nélkül! Ha pedig már megtettük, akkor újra kell tárgyalnunk a feltételeket. Fel kell állítanunk közösen a gyermekkel egy „digitális házirendet”,

A családi digitális házirendben a következőkre érdemes kitérni:

1. Képernyő előtt tölthető idő (pl. mennyit kutyüzhethet

hétköznapi, hétvégén, vakáció idején)

2. Mivel foglalkozhat kutyüzés címszó alatt (pl. milyen tartalmakat fogyaszthat, milyen videókat nézhet stb.)

3. Digitális eszköz mentes időszakok (pl. étkezések, ünnepek, közösen töltött idő, baráti összejövetelek stb.)

4. Digitális eszközök tárolása (pl. nem viheti be az ágyba elalváshoz)

5. Szabályok videojátékokhoz, alkalmazásokhoz (pl. tölthet-e le egyedül videojátékot, milyen videojátékokkal játszhat)

6. Közösségi média jelenlét és aktivitás

7. Okostelefonozási szabályok (pl. hol kell kikapcsolni, mikor kell/lehet felvenni)

8. Szabályok webes vásárláshoz (pl. mit vásárolhat, hogyan fizethet)

Fontos! Ne elképzelés alapján alkossuk meg a szabályokat, hanem életszerűen, az élethelyzeteinknek megfelelően. A megállapodást közösen dolgozzuk ki, a gyerekek igényeit is figyelembe véve. Nem az a cél, hogy rosszul érezzük magunkat a szabályoktól, hanem az, hogy keretet adjunk a digitális eszközök használatának. Ne kérjünk olyat, amit mi magunk sem tudunk betartani, illetve szülőként gondoljuk újra a szokásainkat és mi magunk is változtassunk, hiszen példát mutatunk a gyerekeinknek illetve sok esetben minket és a viselkedésünket másolják.

Kovács Júlia

ROALD DAHL: TANÁCS A TELEVÍZIÓZÁSSAL KAPCSOLATBAN

Az a legfontosabb dolog
(A gyerekekre gondolok),
Hogy SOHA, SOHA nem szabad,
Hogy tévéműsort lássanak –
Sőt, legjobb, ha a bárgyú láda
Már be sem kerül a szobába.
Amerre csak jártunk, a tévét
A gyerekek szájátva nézték.
Két-három óra meg se kottyán,
Csak néznek, míg a szemük kipottyán.
(Múltkor is láttunk egy helyen
Tíz szemgolyót a szőnyegen.)
Csak ülnek, néznek, néznek, ülnek,
Míg hipnózisba nem kerülnek,
S a sok szennyből, mit egyre néznek,
Olyanok lesznek, mint a részeg.
Ó, persze, tudjuk, csendbe vannak,
A falnak fejjel nem rohannak,
Nem kezdik egymást hasogatni,
Hagynak nyugodtan mosogatni,
Míg fő az étel, hűl a lekvár –
De azon eltűnődtek már,
Hogy ez a rémséges doboz
Miféle dolgokat okoz?
ELSORVASZT MINDEN ÉRZETET!
MEGHAL BELÉ A KÉPZELET!
Az észt betömi, eldugítja!
A gyereket úgy elbutítja,

HOGY TÖBBÉ BIZTOSAN NEM ÉRT MEG
TÜNDÉRVILÁGOKAT, MESÉKET!
Az agya lágy lesz, mint a sajt!
FEJÉBEN DUDVA, GAZ KIHAJT!
NEM IS TUD MÁST, csak nézni majd!
„Na jó! – mondjátok majd. – Na jó!
De ha a televízió
Nincsen, mivel foglaljuk el
A drága gyermekünk, mivel?”
Ezt fogjuk akkor válaszolni:
Míg nem volt még e bamba holmi,
Míg e szörnyet fel nem találták,
Mit csináltak vajon a drágák?
Hát elfelejtették volna?
Ezt mondjuk lassan, szótagolva:
OL... VAS... TAK...! És OLVASTAK és
OLVASTAK, s még ez is kevés
Volt nekik, OLVASTAK tovább!
Fél napjuk olvasásból állt!
A polc könyvekkel volt tele,
A föld, az asztal is vele,
S az ágy mellett, a kishabába
Még több könyv várt elolvasásra.
Sok szép mese, volt benne sárkány,
Volt indián, cet és királylány,
Kincses sziget, és messzi partok,
Hová sok csempész lopva tartott,
Kampó kezű, komor kalózok,

Egy elefánt, ki csak hallózott,
És rémes, éhes kannibálok,
Üstbe ki tudja mit dobálók...
Mily könyveken busult-vidult, ó,
Az a sok régi-régi lurkó!
Hát kérve kérünk titeket,
A tévékészüléketek
Dobjátok el, s mi hely marad,
Oda tehettek polcokat,
A polcra végig könyveket,
Hadd ontsanak csak könnyeket,
Hadd rúgkapáljanak a kölkök,
A nyelvük hadd legyen csak öltött –
Ígérjük, nem kell félnetek,
Ha vártok egy vagy két hetet,
A drágálatos gyermekek
Egyszers csak rájönnek maguktól:
Egy könyvtől lennének nagyon jól.
S ha már olvasnak ők – juhéj!
Szívükben árad szét a kéj,
Érzékeik kiélesednek,
Nem értik majd, hogy mit szerettek
Az élmélyítő, a silány,
Hülye, idétlen masinán.
S azok a drága gyermekek
Hálásak lesznek majd neked.

Fordította: Varró Dániel

Forrás: <http://titaness.wordpress.com/2007/11/18/roald-dahl-tanacs-a-televiziozassal-kapcsolatban/>

SZÉKELY TUDÓSOK, HÍRESSÉGEK (98)

Székelyföld kincsestárát részben a természeti szépségek, részben az itt született, és itt élő, itt dolgozó emberek adják. Számtalan olyan személyiség neve ismert, akikre méltán lehetünk büszkéek. Egyeseket jól ismerünk, mások azonban kevésbé közismertek.

A nemrég látott kiállítás „A magyar géniuszek” adta az ötletet, hogy kutakodjak a hasonló nagyságok után. A Székelyföldhöz (Hargita-, Kovászna- és Maros megye egy része) 153 város és község tartozik. Az alább felsorolt személyek, személyiségek e települések valamelyikében születtek. Van ugyan 1-2 kivétel, aki más magyar településen született, és nem a Székelyföldön, de élete, munkássága Székelyföldhöz kötötte. Az alábbiakban felsorolok közel száz személyt az irodalom, tudomány, művészet, sport és más területekről, a teljesség igénye nélkül. Kérem, hogy közösen folytassuk a leltárt.

Irodalom:

Áprily Lajos (1887-1967) költő, műfordító
Igaz, hogy Brassóban született, ami már nem Székelyföld, de elemi iskoláját már Parajdon, középiskoláját Székelyudvarhelyen végezte. Magyar-német szakot végezett Kolozsváron. Tanárként dolgozott Nagyenyeden, Kolozsváron. Termékeny költő volt, 47 kötete jelent meg nyomtatásban. Fordított angol, francia, latin és kínai nyelvből. A román költészet tolmácsolója. Négy kötete jelent meg idegen nyelven. 1954-ben József Attila-díjat kapott. Parajdon Emlékház áll (1991) és az Áprily Lajos Közművelődési Egyesület ápolja emlékét. Az általános iskola is az ő nevét viseli, akárcsak egy visegrádi általános iskola. Brassóban Főgimnázium vette fel a költő nevét. Szentendrén, a Ferences Gimnázium falán áll mellszobra.

Bartis Ferenc (1936-2006) író, költő, szerkesztő

Anyakönyvi hírek

Születés

András Szófia Dalma 2018.11.06.
Vaida Edan Nicholas 2018.12.15.
Fazakas Zenke Zelma 2018.12.22.
Gratulálunk! Isten éltesse őket!

Elhalálozás

Cotrigășanu Vasile 1955.01.01. - 2019.02.03.
Nyugodjon békében! Őszinte részvétünk!

Gyergyószárhegyen született. Középiskoláit Gyergyószentmiklóson végezte. Egyetemi tanulmányait Kolozsváron kezdte, de Marosvásárhelyen fejezte be magyar-román- francia szakos tanárként. Versei, karcolatai 1953-ban kezdtek megjelenni. Szerkesztőként dolgozott a falvak Dolgozó Népénél és a Hargitánál. 1988-ban betiltották valamennyi alkotását. Nyomtatásban 14 könyve jelent meg. Szárhegyen nyugszik.

Benedek Elek (1859-1929) író, újságíró, közéleti publicista, meseíró és mesemondó

A „nagy mesemondó” Kisbaconban született és ott is halt meg. Egy ciklus erejéig országgyűlési képviselő volt a Tisza Kálmán-féle Szabadelvű Párt színeiben. Szabadkőműves volt. 1882-1929 között 118 nyomtatásban megjelent művéről tudunk.

Domokos Géza (1928-2007) író, műfordító, politikus

Brassóban született, mert az édesapja ott dolgozott, de igazából zágoni. Elemi iskoláját is ott járta. A középiskolát Sepsiszentgyörgyön végezte. Kolozsváron a Bolyai Tudományegyetem bölcsészkarán, majd Moszkvában tanult. 1961-től a bukaresti Irodalmi Kiadó főszerkesztője, 1970-től a Kriterion Könyvkiadó igazgatója. 1989 után az RMDSz alapító tagja és első elnöke. 1990-től 1992-ig parlamenti képviselő. Nyolc irodalmi műve és 2 műfordítása jelent meg. Halála után Egyesület létesült, amely őrzi szellemi hagyatékát, és létesítettek egy Domokos Géza díjat is. A Mikó Kollégiumban könyvtárat neveztek el róla.

Fodor Sándor (1927-2012) író, műfordító

Csiksomlyón született. A Csíkszeredai Főgimnáziumban érettségizett. Tanári oklevelet Kolozsváron a Bolyai Tudományegyetemen szerzett, román-német szakon. Az '50-es évek elején kezdett publikálni. A Napsugár belső munkatársa volt 1956-1989

között, majd 1990- és 1991 között a Keresztény Szó felelős szerkesztője. 49 kötete és 8 kötet műfordítása jelent meg (román írók műveit tolmácsolta). 1966-ban megkapta a Román Írószövetség díját és Kulturális Érdemrendet. 1982-ben a Román Írószövetség Nagydíját vehette át. 1998-ban pedig a Magyar Köztársaság Érdemrend tiszti-keresztjét. 2001-ben József Attila-díjat kapott. Az Erdélyi Magyar Írók Ligájának első elnöke. A Márton Áron Főgimnázium dísztermében 2017-től emléktábla áll. Kolozsváron halt meg és ott is nyugszik.

A következő számban folytatjuk
Farkas Aladár

JÁTÉK

A januári számban megjelent feladvány megoldása:

1He7+!-Vxe7 (ha 1-Kh8 2Vxh7+!!-Kxh7 3Bh5 mat)
2Vxh7+!!-Kxh7
3Bh5+-Kg8
4Bh8 mat.

Megoldás: Voda Costel

Új feladvány

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot majd a megoldást küldjék a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

Lép a fehér és nyer!

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Kolbert Tünde

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Mihály Emese, Pethő Csongor, Kovács Júlia, Ferency József, Fazakas Emese, Mőga Renáta

Számtógépes szerkesztés: Mőga Attila, ARTMOBIL Group - Borszék

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós